

29.8.2018

Hanke VM113:00/2018

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi arvonlisäverolain muuttamisesta ja arvonlisäverolain 35 ja 38 §:ien väliaikaisesta muuttamisesta

Valtiovarainministeriö on pyytänyt EK:lta lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi arvonlisäverolain muuttamisesta ja arvonlisäverolain 35 ja 38 §:ien väliaikaisesta muuttamisesta. Kii-tämme mahdollisuudesta lausua asiassa.

Pidämme hallituksen esitys -luonnoksen sisältöä ja asiaa perusteltuna ja kannatettavana. Seuraavassa lausumme ehdotuksen yksityiskohdista sekä periaatteellisella tavalla ratkaisua vaativista kysymyksistä

Sotetuottamislaki ja arvonlisäverolain muutos

Pidämme kannatettavana, että arvonlisäverolakia on tarkoitus muuttaa jo ennen kuin sosiaali- ja terveystalouden tuottamisesta annettu laki (sotetuottamislaki) tulee voimaan ja sosiaali- ja terveystalouden järjestämisvastuussa tapahtuu muutoksia. Tämä mahdollistaa alan toimijoi-den varautumisen asioissa etukäteen.

Hallituksen esitys -luonnoksessa sivulla 2 on kirjoitettu, että sotetuotta-mislain on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2019. Pääministeri Juha Sipilä an-toi keskiviikkona 27.6.2018 eduskunnassa pääministerin ilmoituksen maakunta- sekä sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen voimaantulon siirtymisestä vuoden 2021 alkuun. Reformiministeriryhmä linjasi kokouk-sessaan 16.8.2018, että Valtion lupa- ja valvontavirasto Luova peruste-taan osana maakunta- ja sote-uudistuksen kokonaisuutta uudistuksen voimaantulon yhteydessä 1.1.2021. Ehdotamme, että hallituksen esitys -luonnosta päivitetään tältä osin.

Valtio tai maakunta ”järjestää”, ei ”harjoita” (AVL 38 § 1 momentti)

Arvonlisäverolaissa on käsityksemme mukaan hyvä käyttää toimialalla vakiintunutta terminologiaa epäselvyyksien välttämiseksi niin pitkälti kuin mahdollista. Arvonlisäverolain 38 §:n 1 momentin sanamuotoa olisi hyvä

Talouspolitiikka/Veropolitiikka
Tiina Ruohola

29.8.2018

muokata siten, että puhutaan valtion tai maakunnan järjestämästä, ei harjoittamasta palvelusta. Kirjaus olisi tällöin myös yhdenmukaisempi sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädännön kanssa. Tällä muutoksella ei olisi muutosta voimassaolevaan verotuskäytäntöön.

AVL 38 §:n 1 momentti – Tukipalveluista

Hallituksen esitys -luonnoksen yksityiskohtaisten perustelujen mukaan tukipalvelujen, kuten ateria-, siivous- ja saattajapalvelujen tuottajia ei sotetuottamislain perusteella pidettäisi itsenäisenä palveluna vaan osana kotipalvelua (s. 6). Tämän vuoksi tukipalvelut merkittäisiin palvelun tuottajien rekisteriin osana kotipalvelua. Rekisteröitymisvelvollinen olisi näin ollen kotipalvelujen tuottaja eikä tukipalvelujen tuottaja. Nähdäksemme hallituksen esityksen -luonnoksen sanamuodosta on nyt pääteltävissä, että tukipalvelujen osalta osaksi kotipalvelua lisättäisiin tukipalvelun tuottajan tietty palvelu, eikä itse kotipalvelujen tuottajaa. Jos kuitenkin on tarkoitettu, että lisättävä tieto on tieto kotipalvelujen tuottajasta eikä tietyistä palvelusta (kuten käsityksemme on), sanamuotoa olisi käsityksemme mukaan tärkeä muokata.

Tämän hetkisen verotuskäytännön mukaan tukipalvelujen tuottajat on merkitty ilmoituksestaan kunnan rekistereihin. Myynnin verottomuuden edellytyksenä ei siten ole ollut rekisteröinti yksityisten palvelun tarjoajien rekisteriin (minne tukipalvelujen tuottajia ei ole rekisteröity), vaan ilmoitus kunnalle.

Jos ilmoitusvelvollisuus tukipalvelujen tuottajilta poistetaan, tämä aiheuttaa alan toimijoille huomattavia haasteita. Käytännössä tukipalvelun tuottajan myynnin verottomuus ratkeaisi sillä, onko yksittäinen kotipalvelujen tuottaja pyytänyt merkitsemään tukipalvelun tuottajan palvelun tuottajien rekisteriin osana kotipalvelua. Jos tukipalvelujen tarjoaja esimerkiksi myy palvelujaan 10:lle eri kotipalvelujen tuottajalle, vaaditaanko tukipalvelun tuottajaa ratkaisemaan jokaisen myyntinsä arvonlisäverokäsittely sen perusteella, onko ostaja (= kotipalvelun tuottaja) rekisteröinyt tukipalvelun tuottajan osana omaa rekisteröintiään?

Käsityksemme mukaan esityksen mukainen riippuvuus toisen palveluntuottajan toiminnasta oman myynnin arvonlisäverokäsittelyn ratkaisemiseksi on tuottajille sietämätön tilanne. Myynnin verottomuuden edellytysten täyttymisen näyttäminen vaikuttaa käytännössä mahdottomalta tilanteelta. On syytä huomioida, että useat tukipalvelujen tuottajista myyvät sekä verollisia että verottomia palveluita ja näin ollen ALV-käsittelyn oikeellisuus on äärimmäisen tärkeää. Lisäksi, jos jokaisen kotipalvelun tuottajan tulee lisäksi merkitä tukipalvelun tuottaja rekisteriin osana oman palvelunsa tuottamista, aiheuttaa tämä käytännössä yhden toimijan osalta monia päivittämisen kohteena olevia rekisterimerkintöjä. Esi-

Talouspolitiikka/Veropolitiikka
Tiina Ruohola

29.8.2018

merkiksi tukipalvelun tuottajan nimenmuutostilanteessa rekisteröintimerkintöjä pitäisi muuttaa kaikkien niiden kotipalvelujen tuottajien tiedoissa, jotka ostavat tältä kyseiseltä tukipalvelujen tuottajalta palveluja vs. ainoastaan tukipalvelujen tuottajan omissa tiedoissa.

Nähdäksemme olisi tärkeää saada taattua tukipalvelujen tuottajille nykyisen kunnalle ilmoitusmenettelyn kaltainen menettely tai muu vastaava menettely. Nykyinen järjestelmä on ollut käytännössä hyvin toimiva eikä ole aiheuttanut perusteetonta byrokratiaa. Vaihtoehtoisesti olisi tärkeää tutkia, voidaanko tukipalvelujen tuottajat rekisteröidä itsenäisesti, mutta kevennetyillä vaatimuksilla. Kevennetyt vaatimukset olisivat perusteltuja, koska alan käytäntöjen mukaisesti valtaosa tukipalvelujen tuottajista on pieniä toimijoita. Käsityksemme mukaan verotuskäytännön muuttumattomuuden ja alalle vieraan arvonlisäverokustannuksen välttämisen kannalta tukipalvelujen verottomuus tulee säilyttää.

AVL 38 §:n 1 momentti - Valvonnasta

Arvonlisäverolain 38 §:n 1 momentin mukaan verotonta on ”sosiaaliviranomaisten valvoma muun sosiaalihuollon palvelujen tuottajan harjoittamaa toimintaa, jonka tarkoituksena on huolehtia lasten ja nuorten sekä iäkkäiden henkilöiden huollosta ja vammaisten henkilöiden huollosta ja muista palveluista ja tukitoimista, päihdehuollosta sekä muusta tällaisesta toiminnasta”.

Verotuskäytännössä on tulkittu maahanmuuttajalasten ja -nuorten huollosta huolehtiminen verolliseksi huolimatta palvelun tosiasiallisesti täysin samasta sisällöstä ja samanlaisesta valvonnasta. Käsityksemme mukaan tämä erilainen verokohtelu johtuu siitä, että näiden palvelujen suorittaminen perustuu eri lakeihin. Hallituksen esitys -luonnoksessa olisi mahdollisuus käsitellä myös tämänlainen tilanne ja lausua, että sosiaalihuolloksi voidaan katsoa myös muun lain perusteella suoritettava palvelu, kun se on viranomaisten valvomaa muun sosiaalihuollon palvelujen tuottajan harjoittamaa toimintaa.

AVL 38 §:n 2 momentti - Tulkkauspalveluista

Arvonlisäverolain 38 §:n 2 momentin osalta ehdotamme pieniä teknisiä tarkistuksia. Ehdotetun muutoksen taustalla on verotuskäytännössä esiintyneet tulkinnat. Näin ollen ehdotamme listaukseen lisättäväksi myös täydentävää sanamuotoa, jotta muu samoilla perusteilla tapahtuva tulkkauspalvelu ei aiheuttaisi tulevaisuudessa vastaavanlaisia tulkintatilanteita.

Ehdotuksemme: Sosiaalihuollolla tarkoitetaan myös sellaisia kuulo-, kuulonäkö- tai puhevamman tai muun vastaavan toiminnallisen haitan

Talouspolitiikka/Veropolitiikka
Tiina Ruohola

29.8.2018

johdosta järjestettäviä tulkkauspalveluja, joita järjestetään lain nojalla tai avustetaan valtion varoin.

AVL 38 a ja b §:t – Varhaiskasvatuksen verotuskäytännöstä

Varhaiskasvatusta ei pidetä enää sosiaalihuoltolainsäädännössä tarkoitettuna sosiaalihuoltona johtuen varhaiskasvatuksen siirtymisestä sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalalta opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalle. Tämän vuoksi on kannatettavaa, että arvonlisäverolakiin otetaan omat säännökset varhaiskasvatukseen liittyen.

Ymmärrämme, että AVL 38 a ja b §:t on tarkoitus sisällyttää AVL 38 §:n yleisotsikon ”Sosiaalihuolto” alle. Sivulla 11 hallituksen esitysluonnoksessa ”Sosiaalihuolto” on merkitty omaksi otsikokseen ennen AVL 38 a ja b §:iä, kun se käsityksemme mukaan tulisi olla ennen AVL 38 §:ää.

Alalla pitkään jatkuneen käytännön mukaan varhaiskasvatuspalvelun rinnalla osana lasten kasvatusta tehty ylläpitävä ja akuutti toimitilojen siistinä pitäminen on ollut osa sosiaalihuoltopalvelun tuottamista, eikä se ole synnyttänyt oman käytön verotuksen tilitysvelvollisuutta. Esimerkkejä tällaisista tilanteista on mm. ruokailun yhteydessä jälkien siivoaminen, kuraateisen siivoaminen sadepäivänä tai muu akuutisti hoidettava siivoaminen, joka ei voi odottaa varsinaisen siivoushenkilökunnan paikalle tuloa. Vallitsevan käytännön mukaisesti päiväkodeissa on erikseen palkatut siivoajat tai ulkopuoliselta palveluntarjoajalta ostetut siivouspalvelut – näiden verotuskäytännöistä ei ole kyse.

Aivan viime aikaisessa verotuskäytännössä on esiintynyt tämän pitkän linjan verotuskäytännön kyseenalaistamista Verohallinnon toimesta liittyen lähihoitajien ja muiden varhaiskasvatuksessa päätoimisesti lasten parissa työskentelevien oman työnsä ohella suorittamiin siivous- ja muiden vastaavien palvelujen verollisuuteen. Verotarkastuksilla näitä on maksuunpantu pitkään vallinneen verotuskäytännön vastaisesti.

Verohallinnon ohjeen ”Kiinteistöhallintapalvelujen oman käytön verotus” mukaan ”Hoitohenkilökuntaan kuuluvan henkilön sairaalan tai avohoitoyksikön hoitotoiminnassa käytettävissä tiloissa tekemä siivous on hoitoon liittyvä palvelu eikä siitä ole suoritettava oman käytön veroa. Veroa ei myöskään ole suoritettava verottomaan terveyden- ja sairaanhoitoon liittyvästä erikoissiivouksesta, esimerkiksi leikkaussalin siivouksesta. Muusta siivouksesta kuten erillisestä ovien ja ikkunoiden pesusta sekä osastojen ulkopuolisten tilojen siivouksesta suoritetaan oman käytön vero. Vastaavanlaista tulkintaa voidaan soveltaa myös sosiaalihuollon laitoksissa ja yksiköissä.”

Talouspolitiikka/Veropolitiikka
Tiina Ruohola

29.8.2018

kansa, tulee nähdäksemme sivulla 8 kirjoitettua lausetta muuttaa. Varhaiskasvatuksen harjoittajan alihankintana hankkimat tavarat ja palvelut voisivat edelleen olla verottomia verottomuuden edellytyksien täyttyessä.

Nykyisen verotuskäytännön säilyvyyden korostaminen on hyvin tärkeää alan toimijoille. On myös syytä huomioida, että jos kaikki varhaiskasvatuksen alihankintapalvelut muuttuisivat nykykäytännöstä poiketen verolliseksi, tällä olisi vaikutusta yksityisten palveluntarjoajien hintoihin (tai toiminnan mahdollistumiseen myytäessä kunnille, kulujen noustessa ja saatujen tuottojen pysyessä stabiilina) ja toimintatapoihin (koska aterioiden valmistus itse tulisi palveluntarjoajille ostopalvelua edullisemmaksi ostopalvelun sisältäessä ALV:n 14 %).

Lopuksi

Varaamme mahdollisuuden antaa lisätietoja myöhemmässä vaiheessa.

Lausuntomme on valmisteltu yhdessä EK:n jäsenliittona olevan Hyvinvointialan liiton kanssa. Hyvinvointialan liitto edustaa kyseessä olevia palveluntuottajia ja yhtyy yllä olevaan lausuntoon.

Lisätiedot EK:n veroasiantuntija Tiina Ruohola 040 519 8868 tai Hyvinvointialan liiton johtava elinkeinoasiantuntija Aino Närkki 0400 436 438.

Kunnioitavasti

Elinkeinoelämän keskusliitto EK
Talouspolitiikka

Penna Urrila
johtaja